

BZHIK.IR
گروه آموزشی بژیک

چاپ جدید ۱۴۰۵

ویژه شب امتحان

نکات مهم

خلاصه

مبانی و اصول برنامه ریزی آموزشی

منبع اصلی: انتشارات پیام نور (دکتر مهدی محمودی، دکتر اکبر جدیدی
محمدآبادی) | چاپ جدید ۱۴۰۵

مناسب برای //
علوم تربیتی (پیام نور)

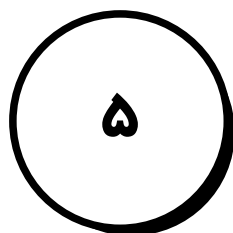
نویسنده جزوه //
تیم بژیک

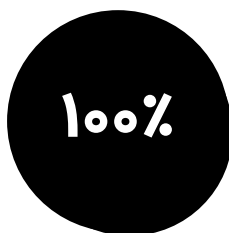
نوع فایل //
خلاصه طبقه بندی شده

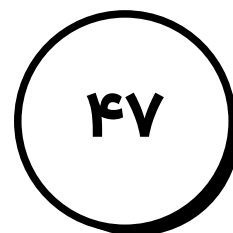
کیفیت //
تضمین ۱۰۰٪ مطالب

ساعت مطالعه

پوشش نکات

صفحه مفید

مبانی و اصول برنامه‌ریزی آموزشی

دکتر مهدی محمودی دکتر اکبر جدیدی محمدآبادی

فصل اول: آموزش و پرورش و توسعه

✓ نقش آموزش در جوامع پیشرفته عاملی مؤثر برای ترقی است و تبلور آن در تربیت نیروهای متخصص و ماهر دیده می‌شود.

✓ گسترش علم و فناوری عامل اساسی رشد جوامع است و غفلت از آن موجب کمبود نیروی انسانی و ایجاد تنگنایهای اقتصادی و اجتماعی می‌شود.

✓ دانشمندان علوم اجتماعی در پژوهش‌های خود بر تبیین دقیق جایگاه آموزش در توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع تأکید دارند.

■ مفهوم آموزش و پرورش

✓ فیوضات در کتاب مبانی برنامه‌ریزی آموزشی آورده است: «آموزش و پرورش فعالیتی است مداوم، جامع و برای همه، برای رشد و تکامل انسان، غنای فرهنگ و تعالی جامعه.»

✓ ویژگی مداومت: آموزش فرایندی مستمر از بدو تولد تا پایان زندگی است و آموزه‌های تربیتی محدودیت زمانی و مفهوم فارغ‌التحصیلی ندارند.

✓ ویژگی جامعیت: آموزش نیازهای مادی و معنوی، خلاقیت، امنیت، عدالت اجتماعی و کمال فردی و جمعی را در بر می‌گیرد و هدف آن انسان کامل است.

✓ آموزش باید به چهار بعد نیازهای بشری بپردازد:

✓ نیازهای فردی: پرورش توانایی‌ها، بینش‌ها و خودآگاهی.

✓ نیازهای اجتماعی: پرورش دگرخواهی، تعاون و ساختن محیط اجتماعی.

✓ نیازهای اقتصادی: پرورش کارایی و بهره‌وری نیروی انسانی برای رفاه مادی.

✓ نیازهای فرهنگی: پیش‌راندن مرزهای دانش، معرفت و هنر.

✓ ویژگی فراگیر بودن (برای همه بودن): آموزش یک حق مسلم ذاتی است و در انحصار هیچ طبقه یا محدوده مکانی خاصی قرار ندارد.

■ هدف‌های آموزش و پرورش

✓ رشد و تکامل انسان: فراهم کردن شرایط برای رشد همه‌جانبه افراد از مهم‌ترین اهداف است.

✓ دونالد باتلر معتقد است تعلیم و تربیت کوششی است که افراد مسن‌تر به افراد کم‌رشدتر کمک می‌کنند تا به پیشرفت زندگی انسانی برسند.

✓ شریعتمداری مفهوم رشد انسانی را به نقل از دونالد باتلر در آثار خود بیان و تأیید کرده است.

✓ ابعاد اساسی رشد آدمی شامل چهار جنبه است:

✓ جنبه عقلانی: ادراک، قضاوت، تفکر و پیش‌بینی.

✓ جنبه اجتماعی: نحوه برقراری رابطه فرد با دیگران.

✓ جنبه عاطفی: پیدایش عواطف و توانایی کنترل آن‌ها.

✓ جنبه بدنی: تغییرات کمی و کیفی فیزیکی فرد.

✓ غنای فرهنگی: مدرسه در قبال فرهنگ سه وظیفه عمده دارد:

✓ فهم و انتقال میراث فرهنگی: تفسیر عقاید و راهنمایی شاگردان برای قبول ایده‌آل‌های جامعه.

✓ ارزش‌سنجی میراث فرهنگی: قرار دادن سنت‌ها، آداب و رسوم گذشته در معرض آزمایش و نقد مستمر.

✓ توسعه و پیشرفت میراث فرهنگی: سوق دادن نسل جوان به سوی خلق افکار تازه و اختراع راه‌های جدید برای ادامه حیات.

✓ تعالی و پیشرفت جامعه: آموزش موظف است انسان‌های شایسته را برای پاسخگویی به نیازهای آتی (حقوق شهروندی، بهداشت) و آتی (تخصص‌های بازار کار) تربیت کند.

■ مفهوم توسعه

✓ فیوضات معتقد است در قرن بیست و یکم، جامعه در حال تغییر است زیرا خود مردم خواستار این تغییرات هستند.

✓ مشایخ تأکید می‌کند که مردم جویای تغییری هستند که در نهایت به توسعه جامعه منجر شود.

✓ توسعه مفهومی است که نشان‌دهنده امکان خروج از حالت اولیه و تبدیل شدن به حالت‌های پیچیده‌تر و سازمان‌یافته‌تر است.

✓ فرمی‌های فراهانی توسعه را به عنوان فراخانای تغییرات، توالی برگشت‌ناپذیر و حرکتی به سوی عالی‌ترین سطح تمایز تعریف کرده است.

✓ مایکل تودارو می‌گوید توسعه جریانی چندبعدی است که در حرکت پیش‌رونده خود باعث کاهش فقر، نابرابری و ایجاد نظام مبتنی بر عدالت و مشارکت می‌شود.

✓ محسن‌پور توسعه را فرایندی هدف‌دار می‌داند که هدف آن بهبود بخشیدن به شرایط زیستی همه افراد جامعه است.

✓ فورتادو توسعه را نیازمند سنجش بر اساس سه ضابطه می‌داند: افزایش کارایی نظام تولید، برآورده شدن نیازهای اساسی، و دستیابی عادلانه گروه‌ها به منابع.

✓ توسعه پایدار توسعه‌ای است که انسان‌ها با محیط خود همزیستی مسالمت‌آمیزی جهت بهره‌برداری معقول از منابع داشته باشند.

✓ توسعه درون‌زا به این معناست که هر جامعه با تکیه بر فرهنگ و توانایی‌های داخلی خود، راه رسیدن به آرمان‌هایش را پیدا کند.

✓ عبداللهی توسعه را میوه اندیشه عالمانه و عمل بر مبنای منطق می‌داند که نشان‌گر نقش عامل انسانی است.

✓ ساموئل هانتینگتون نه ویژگی اساسی برای فرایند نوسازی برمی‌شمارد: فرایندی انقلابی، چندبعدی، منظم، جهانی، بلندمدت، مرحله‌ای، همگن‌ساز، بازگشت‌ناپذیر و رو به ترقی.

✓ دوب نیز این ویژگی‌های نه‌گانه نوسازی هانتینگتون را در متون علمی نقل و بررسی کرده است.

توجه: این فایل رایگان نیست و منحصراً برای سایت "بژیک" با آدرس اینترنتی www.bzhik.ir تهیه و تنظیم شده است. تمام حقوق مادی و معنوی این محصول، متعلق به سایت "بژیک" می‌باشد؛ هر گونه کپی برداری و انتشار غیر

قانونی آن توسط افراد سودجو، بدون اخطار قبلی، پیگرد قانونی در پی خواهد داشت؛ لذا بایستی مستقیماً از این سایت خریداری شود در غیر این صورت مسئولین راضی نمی باشند و حرام و حق الناس می باشد.

■ برنامه‌ریزی توسعه در ایران

✓ برنامه‌های توسعه اسنادی هستند که خط‌مشی‌ها و منابع مطلوب اجتماعی و اقتصادی دولت‌ها را پیش‌بینی می‌کنند.

✓ در ایران، اولین برنامه‌ها در اواخر دهه سی با نام برنامه عمران به اجرا درآمدند و پس از انقلاب تحت عنوان برنامه‌های پنج‌ساله توسعه تنظیم شدند.

✓ عظیمی آرانی در کتاب مدارهای توسعه‌نیافتگی تأکید دارد که توسعه نیازمند باور فرهنگی سازگار شامل نگرش علمی، احترام به حقوق یکدیگر و آزادی سیاسی است.

✓ عظیمی معتقد است مهم‌ترین خصیصه توسعه، حاکمیت نگرش علمی بر فرهنگ جامعه است؛ یعنی درک این نکته که هر پدیده‌ای علتی قابل کشف دارد.

✓ آموزش توسعه‌ای جریانی است که مستقیماً معطوف به انتقال دانش و فناوری نوین به بطن جامعه است و اهمیت حیاتی در بسترسازی توسعه دارد.

✓ سریع القلم نهادسازی و سیستم‌سازی را شاخص اصلی و حیاتی در عبور از توسعه‌نیافتگی تلقی می‌کند.

■ ارتباط متقابل برنامه کلان توسعه با برنامه توسعه آموزش و پرورش

✓ محدودیت منابع، سیاست‌گذاران را به طرح برنامه‌ریزی‌های بین‌بخشی (ارتباط بخش‌های مختلف) و درون‌بخشی (اجزای داخلی یک بخش) وادار می‌سازد.

✓ برنامه‌ریزی توسعه و آموزش رابطه‌ای تفکیک‌ناپذیر دارند؛ زیرا آموزش هم بسترساز توسعه است و هم از تحولات آن تأثیر می‌پذیرد.

✓ دستیابی به اهداف برنامه‌های کلان نیازمند پیش‌بینی جدول‌های عملیاتی پنج‌ساله و ایجاد هماهنگی در بالاترین سطوح ملی است.

■ نظام کلان اجتماعی کشور

✓ نظام کلان اجتماعی مجموعه‌ای از زیرنظام‌های فرهنگی، سیاسی، سلامت و اقتصادی است که متقابلاً بر روی کارکردهای نظام آموزشی اثر می‌گذارند.

✓ برای حل مشکلات آموزشی نباید صرفاً به درون این نهاد نگرست، بلکه ریشه بسیاری از مسائل مستلزم اصلاح سایر خرده‌نظام‌های اجتماعی است.

✓ فریره عقیده دارد جوامعی که در دوره گذار به توسعه هستند، به شدت نیازمند پرورش یک روحیه نقاد و انعطاف‌پذیر می‌باشند تا ارزش‌های بازدارنده کهنه را بشکنند.

✓ کاویانی دیدگاه انتقادی فریره را مبنی بر جایگزینی تبیین‌های جادویی با تحلیل‌های آگاهانه، ترجمه و تأیید کرده است.

■ نگرش سیستمی در برنامه‌ریزی آموزشی

✓ سیستم آموزش دارای درون‌داد (معلم، مواد، امکانات و بودجه)، فرایند (تعامل عوامل) و برون‌داد (میزان پیشرفت